

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
Основи андрагогіки
підготовки Магістра
галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки
освітньо-професійної програми
Педагогіка вищої школи

Луцьк - 2020

Силабус навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки, за освітньою програмою «Педагогіка вищої школи».

Розробник: Петрович В.С, доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи протокол № 3 від 9 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Чернета С. Ю.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна/заочна форма навчання	01 Освіта/Педагогіка 011 Освітні, педагогічні науки Педагогіка вищої школи Магістр	Вибіркова
Кількість годин/кредитів ECTS 130/4		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 22 год.
		Практичні (семінарські) 22 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 68 год.
		Консультації 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Форма контролю: залік	
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Петрович Валерій Степанович
 Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук
 Вчене звання – доцент
 Посада – доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
 Контактна інформація – 050 605 65 47, petrovichv@ukr.net
 Дні занять: згідно електронного розкладу - [http:// http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700](http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700)

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Змістом навчальної дисципліни «Основи андрагогіки» є формування у студентів уявлення про значення андрагогіки для навчання, виховання дорослих людей в контексті безперервної освіти; засвоєння основних принципів, категорій і методів андрагогіки; формування уміння майбутнього педагога ЗВО працювати з різними віковими категоріями, зокрема з дорослими студентами для здійснення ефективного освітнього супроводу розвитку особистості..

Основні аспекти вивчення: андрагогіка, нова парадигма освіти, формальна, неформальна та інформальна освіта, неперервна освіта, специфіка освіти в дорослому віці, самоосвіта, взаємодія в освіті дорослих, дистанційне навчання, освітні системи для дорослих, технології та методи навчання дорослих, цифрова освіта для дорослих, освітні послуги соціально незахищеним категоріям дорослих.

Основними методами роботи під час вивчення дисципліни є: проблемна лекція, розв'язання ситуацій, робота в малих групах, анкетування, тестування й аналіз результатів, розробка програм для окремих категорій дорослого населення тощо.

2. *Пререквізити:* студенти володіють певними поняттями, оскільки вивчали навчальні дисципліни «Дидактика з методиками викладання у вищій школі»; «Технології формування критичного та дивергентного мислення».

Постреквізити – одержані знання будуть необхідні для вивчення навчальних дисциплін: «Освітній менеджмент і маркетинг», «Теорія та технологія науково-педагогічних досліджень», «Технології дистанційного навчання у вищій школі».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення майбутніх педагогічних працівників/викладачів ЗВО зі специфічними закономірностями засвоєння знань і вмінь різновіковими суб'єктами у процесі освітньої діяльності та особливостями професійної

діяльності педагогічного працівника в контексті освіти дорослих в умовах сучасного суспільства

Завдання дисципліни: осмислення предмету, об'єкту андрагогіки, ролі освіти в житті та діяльності дорослої людини; прогнозування розвитку освіти дорослих як загальноцивілізаційного процесу; вивчення становлення і розвитку освіти дорослих у світі і в Україні; розробка, опис і систематизація понятійного апарату для системи освіти дорослих; розвиток активної позиції дорослого в процесі освіти; розвиток соціально-економічних передумов професійної і неформальної освіти безробітних, людей похилого віку, осіб із інвалідністю, пенсіонерів, інших соціально-вразливих категорій населення; підготовка до взаємодії з учасниками освітнього процесу і соціальними партнерами, базуючись на толерантному сприйняттю їх соціальних, етноконпрофесійних і культурних відмінностей.

4. Результати навчання (компетентності).

Навчальна дисципліна спрямована на формування *інтегральної*: здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі освітніх, педагогічних наук, професійній діяльності, в процесі навчання, що передбачає застосування відповідних освітніх, педагогічних інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог. та *загальних компетентностей*: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК6. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії. ЗК8. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо. А також низки *фахових компетентностей*, як-от: ФК2. Уміння розпізнавати та враховувати різноманітність осіб, здійснювати індивідуальний супровід в освітньому процесі. ФК3. Обізнаність з різними контекстами, у яких може відбуватися навчання. ФК4. Обізнаність з різними рівнями суб'єкт-суб'єктної взаємодії учасників освітнього процесу. ФК5. Розуміння цілей і особливостей освітніх систем. ФК8. Здатність до забезпечення позитивної динаміки навчальних досягнень суб'єктів освітньої діяльності. ФК10. Здатність проектувати та реалізовувати навчання осіб з особливими освітніми потребами. ФК13. Здатність розуміти тенденції в освіті та вміти передбачувати їх потенційні наслідки; ФК14. Здатністю формувати освітнє середовище і використовувати професійні знання і вміння в реалізації завдань інноваційної освітньої політики

Очікувані програмні результати навчання: **ПР1.** Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно-важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. **ПР3.** Узагальнювати емпіричні дані та формулювати висновки. **ПР6.** Доступно та аргументовано представляти результати досліджень у письмовій та усній формах, брати участь у наукових дискусіях. **ПР9.** Здійснювати аналітичний пошук наукової інформації та оцінювати її за критеріями доцільності та достовірності. **ПР10.** Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів до конкретних ситуацій професійної діяльності. **ПР12.** Оцінювати здобутки та визначати й аргументувати перспективи власної наукової діяльності.

5. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Прак-тичні	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Доросла людина як суб'єкт освіти і навчання.						
Тема 1. Концептуальні основи нової парадигми освіти. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки.	12	2	2	7	1	4
Тема 2. Місце андрагогіки в	12	2	2	7	1	4

системі сучасного людинознавства, Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки						
Тема 3. Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя». Роль освіти дорослого населення в сучасній соціально-економічній ситуації України.	11	2	2	6	1	4
Тема 4. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих, кризи та кризові ситуації дорослої людини.	12	2	2	7	1	4
Тема 5. Теорія і практика взаємодії в освіті дорослих. Синергічна парадигма освіти.	11	2	2	7	-	4
Разом за модулем	58	10	10	34	4	30+20=50
Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти освіти різних категорій дорослих						
Тема 6. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Розвиток особистісних ресурсів дорослих учнів/слухачів	12	2	2	7	1	3
Тема 7. Методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Інформаційно- комунікативні технології і освітні системи для різних категорій дорослих.	12	2	2	7	1	4
Тема 8. Планування, створення сприятливих умов, реалізація та оцінювання процесу навчання дорослих.	10	2	2	6	-	4
Тема 9. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих. Цифрова освіта для дорослих	12	2	2	6	1	3
Тема 10. Освіта як чинник соціального захисту дорослих, які перебувають у складних життєвих ситуаціях. Надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих	15	4	4	8	1	6
Разом за модулем 2	62	12	12	34	4	30+20=50
Види підсумкових робіт:						Бал
Модульна контрольна робота (МКР1+МКР2)						60
Інше (вказати) – ДС, Т, А, РЗ, РМГ, РМП (10 практичних занять, макс. 3-6 балів за заняття).						40
Всього годин / Балів	120	22	22	68	8	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, А – анкетування, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, РМГ – робота в малих групах, МКР – модульна контрольна робота, Р – реферативне повідомлення.

б. Завдання для самостійного опрацювання.

Провідним завданням самостійної роботи є набуття студентами навичок самостійного усвідомленого опрацювання фахових інформаційних джерел та оволодіння практичними навичками. Самостійна робота передбачає напрацювання студентами змісту відповідей на конкретні запитання, які не розглядаються на практичних заняттях. А також містить завдання практичного характеру. Обсяг самостійної роботи визначається певною конкретною кількістю годин, передбачених навчальним планом.

Змістовий модуль 1. Андрагогіка в системі сучасного людинознавства. Доросла людина як суб’єкт освіти і навчання.

Тема 1. Концептуальні основи нової парадигми освіти. Предмет, завдання та особливості андрагогічної науки – 7 год.

1. Коротко охарактеризуйте функції андрагогіки: соціальну, адаптивну, інформаційну, компенсаційну, розвивальну.

2. Поясніть, чому саме такі андрагогічні принципи були покладені в основу навчання дорослих: пріоритет самостійного навчання; принцип спільної діяльності; індивідуалізація навчання; системність навчання; принцип актуалізації результатів навчання; принцип елективності навчання; принцип розвитку освітніх потреб; принцип усвідомленості навчання.

3. Охарактеризуйте ознаки формальної, неформальної та інформальної освіти.

4. Складіть короткий термінологічний словник, який стосується тематики заняття

Тема 2. Місце андрагогіки в системі сучасного людинознавства, Становлення, етапи та шляхи розвитку андрагогіки – 7 год.

1. Які історичні передумови розвитку андрагогічної думки?

2. У чому полягає відмінність між педагогікою і андрагогікою?

3. Обґрунтуйте необхідність виникнення потреби у виокремленні андрагогіки в окрему педагогічну галузь

4. Охарактеризуйте специфіку діяльності міжнародних і національних центрів з проблем освіти дорослих.

5. Педагог і андрагог: у чому подібність і розходження цих професій?

6. Виділіть основні етапи розвитку андрагогіки.

7. Що нового вносить андрагогіка в наше уявлення про освіту як соціальне явище?

Тема 3. Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя». Роль освіти дорослого населення в сучасній соціально-економічній ситуації України – 6 год.

1. Чим пояснюється, на вашу думку, актуальність проблеми неперервної освіти?

2. Розкрийте концептуальні підходи науковців до розуміння проблеми освіти дорослої людини та неперервної освіти як концепції «освіти впродовж життя» у філософському, психологічному, педагогічному, андрагогічному аспектах

3. Яке місце у системі неперервної освіти, на вашу думку, займає освіта дорослих?

4. Назвіть основні напрями вдосконалення і розвитку фахівця в умовах системи неперервної освіти.

5. Охарактеризуйте освітнє середовище, орієнтоване на задоволення потреб та інтересів здобувачів освіти різних вікових категорій.

6. Розробіть презентації: «Неперервна освіта як нова концепція «освіти впродовж життя», «Неперервність як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу, умова становлення особистості».

Тема 4. Дорослість як етап життєвого циклу людини. Основні психофізичні закономірності розвитку дорослих, кризи та кризові ситуації дорослої людини – 7 год.

1. Назвіть специфічні характеристики, притаманні дорослій людині.

2. Як ви розумієте поняття «дорослість», «зрілість»?

3. Охарактеризуйте етапи, на які ділиться життя дорослої людини.
4. Назвіть та охарактеризуйте основні психофізіологічні закономірності розвитку дорослих і можливості їх урахування у діяльності андрагога.
5. Проаналізуйте освітні орієнтації дорослих.
6. Як саме психофізіологічні особливості дорослих (гетерохронність, гетеротопність, гетерокінетичність, гетерокатефтенність, мінливість тощо) можуть позначатися на результативності освітнього процесу, формуванні ціннісних орієнтацій, життєвих планів і позицій упродовж усього життя. Наведіть приклади
7. Кожна людина іноді знаходиться в кризовому стані. Пригадайте, будь ласка, один із таких етапів. Що Вам допомогло подолати кризу? Які елементи у змісті і методах освіти дорослих будуть сприяти подоланню кризи розвитку?
8. У чому полягає професійної діяльності педагогічних працівників в контексті «Теорії поколін».

Тема 5. Теорія і практика взаємодії в освіті дорослих. Синергічна парадигма освіти – 7 год.

1. Назвіть та охарактеризуйте моделі педагогічної взаємодії в соціально-освітньому середовищі.
2. У чому полягає специфіка синергічного підходу до управління якістю освіти дорослих.
3. Чому комунікаційна культура є основою ефективного соціального партнерства в освіті дорослих.
4. Чи погоджуєтесь Ви із думкою, що комунікація є найважливішим фактором у вихованні дорослих. Поясніть свою позицію.
5. Розкрийте сутність соціального партнерства в управлінні якістю освіти дорослих.
6. Охарактеризуйте специфіку формування толерантної моделі взаємодії при організації та здійсненні освіти дорослих в сучасних умовах.

Змістовий модуль 2. Організаційно-методичні аспекти освіти різних категорій дорослих

Тема 6. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Розвиток особистісних ресурсів дорослих учнів/слухачів – 7 год.

1. У чому полягає специфіка освіти як одного з видів людської діяльності?
2. Поясніть значення тези «освіта – єдиний цивілізований шлях піднесення особистості і вивільнення її потенційних творчих можливостей».
3. Дайте визначення поняття «грамотність». Від чого, на вашу думку, залежить різноманітність видів грамотності?
4. Чи згодні ви з думкою, що грамотність – це якісна характеристика соціального і життєвого досвіду людини?
5. Наведіть приклади/зразки мотивації до навчання, саморозвитку і самовдосконалення

Тема 7. Методи, форми і засоби андрагогічного навчання. Інформаційно-комунікативні технології і освітні системи для різних категорій дорослих – 7 год.

1. Вкажіть на основні особливості організації навчання дорослих.
2. У чому полягає зміст освіти дорослих?
3. Чи можна лекційне заняття перевести в інтенсивний спосіб навчання?
4. Що, на вашу думку, є характерним для андрагогічної підготовки викладачів?
5. Назвіть найбільш типові моделі освітніх систем для дорослих.
6. Продемонструйте використання методів навчання різних категорій дорослих на конкретних прикладах (розробка лекцій для різних категорій дорослих).

Тема 8. Планування, створення сприятливих умов, реалізація та оцінювання процесу навчання дорослих – 6 год.

1. Які основні цілі в освіті дорослих досягаються на етапі планування цього процесу.

2. Спробуйте звести в таблицю операції, технічні дії і функції тих, хто навчає і тих, хто вчиться на різних етапах процесу навчання.

3. Перерахуйте основні характеристики сприятливої психологічної атмосфери навчання дорослих

4. Які нові форми, методи, процедури оцінювання процесу навчання при освіті дорослих ви могли б запропонувати.

5. Поясніть вислів А. А. Вербицького, що «послідовна декомпозиція змісту професійної діяльності у вигляді системи професійних завдань і проблем є основним принципом побудови технології контекстного навчання».

6. У чому виявляється специфіка організаційної роботи зі створення імітаційних класів, мультимедійного супроводу, віртуальних середовищ.

Тема 9. Дистанційне навчання в системі навчання дорослих. Цифрова освіта для дорослих – 6 год.

1. Дайте своє трактування таким особливостям дистанційного навчання: можливість просторового і тимчасового розділення викладача і особи, яка навчається; спеціалізоване інформаційно-освітнє середовище; застосування інформаційно-комунікаційних технологій, заснованих на використанні персональних комп'ютерів, смартфонів, відео- і аудіотехніки, мультимедійних засобів навчання.

2. Які переваги дистанційної форми навчання для дорослих ви можете назвати? Поясніть.

3. Охарактеризуйте основні принципи та організаційні моделі дистанційного навчання.

4. Чому подолання цифрової нерівності та цифрового розшарування, цифрового розриву у різних категоріях громадян є одним із актуальних суспільних викликів.

Тема 10. Освіта як чинник соціального захисту дорослих, які перебувають у складних життєвих ситуаціях. Надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих – 8 год.

1. Використовуючи науково-методичну літературу та власний життєвий і професійний досвід дайте характеристику соціально незахищених категорій дорослих та їх освітніх потреб.

2. Охарактеризуйте особливості надання освітніх послуг соціально незахищеним категоріям дорослих з питань: соціального захисту; адаптації; реабілітації; ресоціалізації у змінюваному середовищі та створенні умов для самовизначення (конспекти).

3. Розкрийте сутність основних функцій і форм участі держави в навчанні соціально незахищених верств населення.

4. У чому полягають соціально-психологічні і змістові аспекти організації професійної перепідготовки безробітних.

5. Чи вважаєте ви достатнім такий перелік умов для навчання людей з обмеженнями життєдіяльності: спеціальні заклади, групи, освітні товариства, відповідний інформаційний простір, пристосований до стану інвалідності.

6. Розкрийте основні напрями забезпечення освітніх потреб літніх людей, що мають сприяти більш активній інтеграції в політичне й економічне життя країни, міста, у культурно-освітній простір, соціальній і психологічній адаптації, продовженню творчої та фізичної активності, подоланню кризової ситуації у зв'язку з переходом до нового соціального статусу.

7. У чому полягає специфіка організації навчання колишніх військовослужбовців(осіб, які повернулися із зони АТО/ООС)

8. Якою, на вашу думку, має бути участь освітніх закладів, громадських і релігійних організацій, державних структур при місцевих органах влади в соціально-освітній реабілітації осіб, що відбувають покарання в місцях позбавлення волі.

9. Розробіть презентацію «Сучасні тенденції розвитку освіти соціально незахищених категорій дорослих(категорія дорослих за вибором).

IV. Політика оцінювання

Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота студентів в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних й інтерактивних лекцій; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, «асоціативний ряд», проєктна діяльність, моделювання та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Модульна контрольна робота містить запитання, які дають можливість оцінити знання студентів із теоретичних положень курсу й певною мірою їх готовність до практичної діяльності.

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до Положення про оцінювання навчальних досягнень студентів за кредитно-модульною системою. Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом проведення контрольних заходів, зокрема, поточного контролю, модульної контрольної роботи й підсумкового контролю у формі заліку.

Студент зобов'язаний оволодіти системою андрагогічних знань і умінь. З цією метою кожен студент має виконати всі передбачені силабусом форми робіт, здати або перездати теми пропущених занять.

Обов'язковими є:

1) здача завдання по темі, передбаченій силабусом (**10 тем, 10 практичних занять**, на кожному занятті студент може отримати максимум **3-6 балів**) і передбачає не лише володіння теоретичними знаннями з теорії й методики андрагогіки, але й практичними вміннями;

2) написання МКР (їх 2, після вивчення двох змістових модулів), кожна з яких оцінюється **30 балами**.

Відвідування практичних занять є обов'язковим. У форс-мажорних ситуаціях навчання може проходити також в он-лайн формі на різних платформах (за погодженням із деканатом). Пропущені заняття та незадовільні оцінки мають бути обов'язково відпрацьовані (за графіком консультацій). Завдання, які не виконані своєчасно без поважних причин, оцінюються нижчою кількістю балів (на 1-2 бали).

До початку залікової сесії студенти повинні виконати всі підсумкові контрольні заходи і отримати відповідну кількість балів.

V. Підсумковий контроль

Залікові запитання:

1. Предмет андрагогіки, система понять, основні принципи. Міждисциплінарний характер андрагогіки.
2. Андрагогіка як сфера соціальної практики. Збільшення значущості освіти дорослого населення в сучасній соціально-економічній ситуації в Україні.
3. Освіта дорослих у XXI столітті: філософсько-методологічні орієнтири.
4. Освіта дорослих в історико-освітньому аспекті.
5. Принципи організації освітньої діяльності дорослої людини.
6. Методи організації сучасної андрагогічної практики.
7. Етапи розвитку теорії і практики навчання дорослих в міжнародному досвіді.
8. Розвиток теорії і практики освіти дорослих в Україні. Освіта дорослих як дієвий чинник формування духовного здоров'я особистості та суспільства.
9. Андрагогіка як можлива сфера людського розвитку.
10. Педагогіка, андрагогіка, акмеологія - загальне й особливе в кожній із них.
11. Нова освітня парадигма – вимога XXI століття.
12. Поняття дорослості. Вікова періодизація.
13. Освіта як фактор соціалізації молоді.
14. Професійно-особистісне становлення людини в системі неперервної освіти.

15. Неформальна освіта дорослих: методологічний аспект.
16. Проблема цілей навчання, виховання, розвитку в освіті дорослих.
17. Вікові особливості здібностей людини до навчання. Специфіка освіти в дорослому віці.
18. Поняття індивідуального, групового, колективного, корпоративного, інтеграційного навчання дорослих.
19. Напрями підготовки дорослої людини як суб'єкта навчання (самоосвіта).
20. Неперервність як ідея, принцип навчання, якість освітнього процесу, умова становлення людини.
21. Функції неперервної освіти.
22. Моделі педагогічної взаємодії в соціально-освітньому середовищі.
23. Комунікаційна культура – основа ефективного соціального партнерства в освіті дорослих. Комунікація як найважливіший фактор в освіті дорослих.
24. Освіта дорослих як структурний компонент системи неперервної освіти і соціальний інститут.
25. Інституційні форми освіти дорослих в сучасному суспільстві.
26. Дистанційне навчання як адаптивна технологія для освіти дорослих.
27. Системи та технології адаптивної освіти дорослих у сучасному інформаційному середовищі.
28. Роль нових інформаційних технологій в освіті дорослих.
29. Інновації в сучасній системі безперервної професійної освіти.
30. Навчання дорослих комп'ютерним технологіям та цифровій грамотності.
31. Розвиток професійно-особистісного потенціалу в системі підвищення кваліфікації і перепідготовки кадрів.
32. Адаптивна функція освіти в суспільстві, що постійно змінюється. Принципи адаптивної системи навчання дорослих.
33. Моделі контекстного навчання: семіотична (знакова), імітаційна, соціальна.
34. Комплексні вимоги до навчально-методичних матеріалів, на базі яких організовується контекстне навчання.
35. Використання технології «case-study».
36. Організація телекомунікаційних та інтернет-проектів в системі професійного навчання і підвищення кваліфікації.
37. Освіта дорослих в режимі дистанційного навчання. Особливості дистанційного навчання.
38. Основні принципи дистанційного навчання. Організаційні моделі дистанційного навчання.
39. Технологія вирішення проблем як методологічна основа для освіти дорослих.
40. Методи навчання як основа для оволодіння способами професійної діяльності.
41. Навчальні заклади як центр соціально-культурних ініціатив дорослих.
42. Освіта дорослих як механізм соціальних змін.
43. Освіта дорослих як основа подолання кризових явищ у сучасному суспільстві.
44. Соціалізація незахищених верств населення через освіту.
45. Основні функції і форми участі держави в навчанні соціально незахищених верств населення.
46. Соціально-психологічні і змістові аспекти організації професійної перепідготовки безробітних.
47. Специфіка освіти дорослих осіб із інвалідністю. Варіативність моделей і способів навчання дорослих осіб із інвалідністю.
48. Освіта як шлях соціальної адаптації до умов цивільного життя колишніх військовослужбовців. Зміст перепідготовки військовослужбовців, звільнених у запас.
49. Участь освітніх закладів, громадських і релігійних організацій, державних структур при місцевих органах влади в соціально-освітній реабілітації осіб, що відбувають покарання в місцях позбавлення волі.
50. Міжнародний і вітчизняний досвід навчання та освіти в середовищі іммігрантів.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Архипова С.П. Основи андрагогіки: Навчальний посібник. – Черкаси, 2002. – 124 с.
2. Архипова С.П. Соціально-педагогічні аспекти освіти різних категорій дорослих: монографія / С.П.Архипова.– Черкаси, 2013.–354с.
3. Вольнов В. «Теорія поколінь». [Електронний ресурс]. Молодіжний портал, 2011. Доступно: <http://old.vladivostok3000.ru/discourse/111>.
4. Змеев С. И. Технология обучения взрослых: Учеб. пособие /С. И. Змеев. – М.: Академия, 2002. – 128 с.
5. Змеев С.И. Андрагогика: основы теории, истории и технологии обучения взрослых.- М.:ПЕР СЭ, 2007.– 272с.
6. Інтерактивні технології: теорія та методика: Посібник для викладачів / Пометун О.І., Побірченко Н.С., Коберник Г.І., Комар О.А., Торчинська Т.А. - К.: А.С.К., 2008. – 94 с.
7. Концепція освіти дорослих в Україні /Укл.: Лук'янова Л.Б.– Ніжин: ПП Лисенко М.М., 2011. –24с
8. Лук'янова Л. Законодавче забезпечення освіти дорослих: зарубіжний досвід: Українська Асоціація освіти дорослих. Київ, Україна: ТОВ «ДКСЦентр», 2017. – 147 с.
9. Ничкало Н. Андрагогіка в системі педагогічних наук / Н. Ничкало // Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. - 2009. - Вип. 1. - С. 7-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2009_1_4_15
10. Освіта дорослих у перспективі змін: інновації, технології, прогнози: колективна монографія /За ред. А.Василюк, А.Стоговського. – Ніжин: В-ць ПП Лисенко М.М., 2017. – 248с.
11. Основы андрагогики: Учеб. пособие / За ред. И. А. Колесникова. —М.: Академия, 2003. — 240 с.
12. Петрович В.С. Використання активних та інтерактивних методів навчання у процесі підвищення кваліфікації соціальних педагогів // Вісник Глухівського державного педагогічного університету : Серія „Педагогічні науки”.– Глухів: В-цтво ГДПУ ім.. О. Довженка, 2010.– Вип.15.-Ч.2.– С. 100-108.
13. Пуцов В.І. Особливості навчання дорослої людини: навч. посібник / В.І. Пуцов, Л.Я. Набока. К.: ЦППО, 2004. 60 с.
14. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / Сисоєва С.О.; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. – К.: ВД «ЕКМО», 2011. – 324 с.

Додаткова

1. Архипова С.П. Соціальна андрагогіка: Навчально-методичний посібник.– Черкаси, 2018.– 65с.
2. Громкова, М. Т. Андрагогика: теория и практика образования взрослых: Учеб.пособие для системы доп. проф. образования; учеб. пособие для студентов вузов / М.Т. Громкова. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 495 с.

3. Єрмоленко А. Б., «Розвиток національного освітнього простору в контексті надбань «Теорії покоління» / Єрмоленко А.Б.; Вісник національного університету оборони, № 3, с. 82–87, 2014.
4. Йохансен Б. Нові навички лідера – Київ: Network TwentyOne Ukraine, 2018, 160 с.
5. Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 19.09.2018р. № 660-Р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80>
6. Лалу Ф. Компанії майбутнього. – Харків, Україна: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017, 544 с.
7. Майбутнє ринку праці: Протиборство тенденцій, які будуть формувати робоче середовище в 2030 році [Електронний ресурс] / [Д. Уільямс, К. Стаббінгз, Д. Зарубіна та ін.] // PwC Україна, 2017. Доступно: <https://www.pwc.com/ua/uk/survey/2018/workforce-of-the-future.html>.
8. Основы андрагогики / Под ред. И.А. Колесниковой. — М.: АСАДЕМА, 2003.
9. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 16.01.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18> (дата звернення: 17.01.2020).
10. Рабочая книга андрагога / Под ред. С.Г. Вершловского. – СПб.: Знание, 1998.

Інформаційні ресурси

Міжнародні нормативні документи з освіти дорослих <http://www.znanie.org/AEdocs/AEdocs.htm>

Організація професійного навчання персоналу на підприємстві. Режим доступу: <http://www.masters.donntu.edu.ua/>

Технології корпоративного управління. Режим доступу : [http:// www.iteam.ua/publications/human/](http://www.iteam.ua/publications/human/)

Управління персоналом в Україні. Режим доступу: <http://www.hr.ua.com/> *Human Resources in Ukraine//* Режим доступу: <http://www.hrka>.

Правова інформація (законодавчі акти України, інші акти, що приймаються Верховною Радою та її органами, акти Президента України, підзаконні нормативні акти, акти органів місцевого і регіонального самоврядування).